

Onderwerp: Vragen ex artikel 35 van Marja Hilders aan het Dagelijks Bestuur (DB) van het Waterschap Limburg n.a.v. het RIVM-rapport over de schadelijke stoffen afkomstig van het Chemelotterrein

Maastricht 18 april 2025

Geacht Dagelijks Bestuur,

Inleiding/toelichting

Een recent rapport van het RIVM heeft de vinger gelegd op de verspreiding van kankerverwekkende stoffen door Chemelot en de mogelijke impact daarvan op de gezondheid van onze inwoners. Het gaat om een rapport dat de Provincie Limburg geheim had willen houden.

Het rapport wijst op schadelijke effecten van specifieke schadelijke stoffen. Het rapport geeft dermate sterke aanwijzingen voor schade aan de gezondheid van mens en dier dat toepassing van het voorzorgbeginsel niet langer geïgnoreerd kan worden. Ook in het vanaf het Chemelot-terrein geloosde water komen deze schadelijke stoffen voor.

De bevindingen van het RIVM zijn relevant voor de huidige en toekomstige watervergunning voor lozingen vanaf het Chemelot-terrein.

Op 19 maart hebben collega AB-lid Ton Haagen en ik bijgevoegde motie ingediend welke is aangehouden.

Het nieuwe RIVM-rapport bevestigt de urgentie dat eerst bepaald dient te worden welke gezondheidsschade de te lozen stoffen teweegbrengen en wat de (extra) cumulatieve effecten ervan zijn.

Evenals de urgentie om vast te stellen wat de kosten zijn die door de samenleving gemaakt moeten worden om de volksgezondheid te beschermen. Alsmede om te weten welke stoffen niet uit het water verwijderd kunnen worden en dus niet langer toegestaan mogen worden in een nieuwe watervergunning vanwege de volksgezondheid.

Het RIVM geeft aan dat de Hazardindex voor het bepalen van risico's benut zou moeten worden voor het opstellen van vergunningen.

Wat het RIVM als methode hanteert voor de zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in de lucht kan ook benut voor die in water. Dit is naar mijn mening noodzakelijk om op korte termijn te realiseren.

In de huidige watervergunning voor Sitech/Circle (Chemelot) staan 85 zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) (aantoonbaar en potentieel zeer schadelijk voor de volksgezondheid) benoemd. Ondertussen kunnen dat er al meer zijn. RIVM definieert ZZS als zeer gevaarlijk voor mens en milieu omdat deze de voortplanting belemmeren, kankerverwekkend zijn of zich in de voedselketen ophopen.

Er zijn slechts 33 C-stoffen (5%) aangemerkt in de huidige watervergunning. Deze komen al in de natuur voor en worden als onschuldig beschouwd. De honderden schadelijke A-stoffen moeten eruit. De B-stoffen moeten zoveel mogelijk naar nul-lozing. De A-stoffen en B-stoffen dienen dus zelfs nu al zonder hun onderlinge interactie in aanmerking te nemen tot nul-lozing teruggebracht te worden.

Het waterschap heeft een zware verantwoordelijkheid in het verbeteren van de waterkwaliteit. De Kader Richtlijn Water van de EU geeft hiervoor een concrete opdracht dit in 2027 op orde te hebben. Dit beleid is gericht op het verbeteren en beschermen van de volksgezondheid en het leefmilieu. De volksgezondheid in Zuid-Limburg scoort op essentiële uitkomstmaten (zoals levensverwachting, vroeggeboorten etc.) slecht ten opzichte van de rest van Nederland en is een bron van zorg. Hier mag ook het Waterschap Limburg niet van weggijken.

Vraag 1

In gesprekken die ik heb gevoerd met delegaties van Sitech/Circle, waarbij aanwezig was de heer Van Widdershoven die zitting heeft in de board van Chemelot, is gebleken dat de toepassing van de best beschikbare technieken om de lozingen van schadelijke stoffen teniet te doen niet op korte of middellange termijn door Chemelot gerealiseerd gaat worden. Ondertussen blijft het lozen van schadelijke stoffen onverminderd voortduren. Een zeer onwenselijke praktijk.

Heeft uw DB of zijn ambtelijke vertegenwoordiging aangedrongen bij het bedrijf op spoedige toepassing van de best beschikbare technieken tijdens de looptijd van de huidige watervergunning? Zo ja, hoe vaak en wanneer is dat gebeurd? En met welke concrete resultaten?

Vraag 2

Draagt u kennis van het feit dat de Provincie Limburg openbaarmaking van het rapport van het RIVM gepoogd heeft tegen te houden en is het rapport in die periode wel vertrouwelijk met u gedeeld?

Vraag 3

Ik ga ervan uit dat het DB het RIVM-rapport inmiddels in bezit heeft en aan een eerste studie onderworpen heeft. Is dat juist?

Vraag 4

Wil het DB op korte termijn de Hazardindex die het RIVM hanteert om de onderlinge invloed van alle stoffen (de ZZS maar ook de andere) in beeld te brengen overnemen voor de stoffen in het water ten behoeve van de toepassing ervan voor in ieder geval de komende watervergunning?

Vraag 5

Hoe gaat het DB het voorzorgsprincipe als uitgangspunt (Als er aanwijzingen zijn voor schade aan de volksgezondheid lozing niet toestaan) mede op basis van dit RIVM-rapport toepassen m.b.t. de nieuwe watervergunning voor Chemelot (Sitech/Circle)?

Vraag 6

Is het DB bereid de Europese deadline dat het water de afgesproken kwaliteit moet hebben in 2027 te benutten om in te breken in het regiem van de huidige watervergunning en de nieuwe vergunning daarmee in overeenstemming te brengen?

Vraag 7

Zo niet (betreft antwoord op 6): wat zijn de consequenties? Worden daarbij de positie van de burger, de bescherming van haar/zijn gezondheid en het milieu

(zuiverheid van het water) of economische motieven als doorslaggevende criteria gehanteerd?

Vraag 8

Bent u, omdat het ook voor het Waterschap Limburg belangrijk is inzichtelijk te krijgen wat de effecten van de schadelijke stoffen van Chemelot zijn voor de volksgezondheid, bereid er bij de omliggende gemeenten, veiligheidsregio, GGD en het provinciaal bestuur op aandringen dat een onderzoek wordt gestart over de gevolgen van specifieke schadelijke stoffen, zoals 1,3-butadieen, monovinylchloride, benzeen en overige ZZS naar de effecten daarvan op de gezondheid voor de populatie die hieraan is blootgesteld in de Chemelot-regio met als controle regio een populatie die hier niet aan is blootgesteld. Uitkomstmaten zijn: vroeggeboorte, te laag geboortegewicht, aangeboren afwijkingen, levensverwachting en gezonde levensverwachting.

Vraag 9

Is het DB bereid om mede o.b.v. het RIVM-rapport, het voorzorgbeginsel en de Hazardindex, het belang van de volksgezondheid hogere prioriteit te geven bij ondermeer het opstellen van watervergunningen?

Met vriendelijke groet,

Marja Hilders,
Fractievoorzitter AWP
Tel: 0618364978

=====

Bijlage

=====

Motie lozingen vanaf het Chemelot-terrein i.v.m. nieuwe Watervergunning

Het Algemeen Bestuur van het Waterschap Limburg in vergadering bijeen op
19 maart 2025

Overwegende dat:

- de lozing op het Julianakanaal ter hoogte van de IAZI resulteert in lozing op de Maas in Maasbracht
- het Waterschap als overheidsorgaan geacht wordt om niet mee te werken aan juridische constructies om feitelijke lozingen op rivieren te maskeren
- het principe 'de vervuiler betaalt' algemeen aanvaard wordt
- daarom kosten die extra gemaakt moeten worden om Maaswater te kunnen gebruiken om drinkwater te maken op Circle te verhalen
- daarom ook extra kosten die gemaakt moeten worden om flora en fauna te herstellen in het gehele stroomgebied van de Maas en/of Julianakanaal vanaf het lozingspunt op Circle te verhalen
- het noodzakelijk is om effectieve maatregelen te kunnen bedenken en te realiseren die de nadelige gevolgen van de lozingen neutraliseren.

Van oordeel dat om alvorens de procedure voor het verlenen van een nieuwe watervergunning in te gaan:

- eerst bepaald dient te worden wat de extra kosten zijn die door de samenleving gemaakt moeten worden vanaf het lozingspunt van de IAZI en dat deze op Circle te verhaald dienen te als onderdeel van de te verlenen vergunning
- lozing op de Maas al dan niet via het Julianakanaal slechts dan toe te staan indien deze erkend wordt als lozing op de Maas

- de samenstelling van het effluent nauwkeurig bekend moet worden gemaakt
- gedurende de looptijd van de vergunning jaarlijks dient te worden bepaald of nieuwe inzichten tot toepassing van betere meet- en/of zuiveringsmethoden aanleiding geven

Verzoekt het Dagelijks Bestuur en de Dijkgraaf op grond van bovenstaande te handelen.

En gaat over tot de orde van de dag

Marja Hilders

Mede ondertekend door Ton Haagen